

O DELU GLAVNE KOMISIJE ZA VARSTVO PODJETJA

Glavna komisija za HTV CDS podjetja se je v svojem mandatnem obdobju sestala štirikrat. Če zberemo snov, ki se je obravnavala na sestankih te komisije, lahko nanizamo naslednje:

— sestava programa za mesec varstva, odnosno programa celotnega izvajanja preventivnih varstvenih ukrepov;

— kontrola in sodelovanje pri izvajanju sprejetega programa.

— obravnavanje stanja varstva v podjetju;

— analiziranje delovnih nezd in v periodičnih obdobjih;

— obravnavanje uporabe in plana sredstev osebne zaščite;

— periodična poročila HTV službe podjetja;

— priprava na izdajo novih zakonskih predpisov iz področja varstva pri delu;

— delo HTV komisij enot delovnih skupnosti sektorjev.

Delo in prizadevnost članov HTV komisije podjetja bi lahko ocenili sicer kot uspešno, vendar se delo komisije pri izvajanju njenih nalog v prakso ni moglo uveljaviti iz več razlogov.

Tvarina s področja varstva, kakor je sicer zahtevna, je sama po sebi zelo težko izvedljiva. Varstvo si le počasi utira pot pa lahko govorimo, da so le nezdode ona gonilna sila v operativni, ki žal orje to trdo ledino.

Od tod tudi slab uspeh pri izvajanju programa preventivnih varstvenih ukrepov. Ob predložitvi programa je HTV komisija izhajala iz gledišča, da naj bi program obsegal le ono, najosnovnejšo stvarino na področju preventivnih ukrepov, ki je z malo truda in lahko izvedljiva, zato je bil obseg programa strnjen na minimum. Prvobitni namen je namreč: doseči, da se z vnaprej določenimi in izvršenimi minimalnimi varstvenimi ukrepi izvrši organizacija, poleg tehničnega operativnega urejevanja gradbišča, tudi varstveni del, ki bo jamčil varno izvajanje del. Tak smoter in direktive izvajanja varstva pri delu zahteva, podpira in z njim soglašata tudi vodstveni kader podjetja. Priročnik, ki ga je podjetje iz-

dalo v začetku lanskega leta na prvih straneh zajema to materijo v celoti, pa si je komisija še posebej zadala nalogo, to dosledno izvesti v prakso.

Drugi del naloge programa pa zajema specifičnost pri izvajanju varstvenih ukrepov, ki pa nastopajo le redko in ki naj bi se reševali sproti in za vsak primer posebej. Če analiziramo izvajanja v prakso, moramo naglasiti, da smo v tem pogledu uspeli predvsem na sektorju zaključnih del, v precejšnji meri in kar uspešno pa tudi na sektorju centralnih obratov, sektorju Celje in sektorju Zalec. Za ostale sektorje tega ne moremo trditi, vsekakor pa lahko trdimo, da je v tem oziru sektor Ljubljana na zadnjem mestu. Vendar pa moramo biti odkritosrčni in povedati še naslednje:

Takemu stanju je iskati vzrok v nesrečah pri delu, kakor tudi neenotni kriteriji s katerimi so kontrolno varstva pri delu izvajali občinski in bivši okrajni inšpektorji za delo. S tem smo v kratkih obrisih nakazali obravnavanje kontrole in sodelovanje glavne HTV komisije.

Ko je komisija na svojih sejah obravnavala stanje varstva v podjetju je ugotovila, da se je število nezd in obolenj v prvih šestih mesecih letošnjega leta sicer znižalo, vendar smrtni primer kleparja v Straži meče zelo slabo luč in zmanjšuje pomen zniževanja nezd, tako, da v bistvu lahko govorimo le o simptomih zniževanja nezd. O napredku in delnih uspehih bi se lahko pohvalno izrazili le za one sektorje, ki smo jih našli zgoraj, dočim velja za ostale, da igrajo več ali manj hazardno igro ali če hočete, loterijo s srečo pri nezdah. Tu velja predvsem omeniti dejstvo, da sta vodstvo in uprava podjetja ukrenila vse potrebno, da se vsej operativni zagotove vsa potrebna sredstva, tako finančna, kakor tudi materialna za možnost in zagotovitev izvajanja vseh ukrepov varstva pri delu. Pri tem pa je ravno na varstveno slabše urejenih gradbiščih in sektorjih

opaziti težnje varčevanja na račun zaščite pri delu, kar je povsem zgrešeno. Analize delovnih nezd kažejo, da pri tesarjih in kleparjih nastopajo že kar endemični padci in poškodbe težjega značaja. Pri zidarskih delih, predvsem pri ometavnju in izsekavanju betonov, so pogosti slučajji očesnih poškodb. Zelo pogosti so vbodi z žebli in poškodbe na armaturah. Cesti so slučajji, ko se delavci med seboj poškodujejo z nepravilnim podajanjem in metanjem orodja ali materiala, včasih celo namerno. Zaskrbljujoč je porast števila prometnih nezd.

Analiza vzrokov nezd pa kaže, da so padcem in poškodbam kleparjev in tesarjev krivi: opuščanje naveze, neuporabljanje zaščitnih pasov in vrvi, opravljanje del na nezavarovanih mestih, opuščanje osnovnih varnostnih mer, pogosto pa se dogaja, da zaposleni sicer uporabljajo pasove, pa se v kritičnem momentu odvežejo, kar se konča usodno. Za kleparje velja še posebej omeniti, da opravljajo krovsko kleparska dela na krhkih kritinah, na salonitu in podobnih materialih, brez obveznih podov, prehodov in zaščitnih delovnih mest, zaradi česar se taka kritina vdira, lomi in padci so nujna posledica takega nedopustnega ravnanja.

Za poškodbe oči velja omeniti, da prizadeti niso uporabljali očal, nasprotno pa so često zahtevali rokavice tudi v primeru, ko njihova uporaba ni bila upravičena.

Razmetanost raznih materialov, predvsem opažnega lesa s štrlečimi žebli, masovno in nedopustno snemanje opažev, so prav tako pogosto vzrok poškodb.

Za nepravilno podajanje orodja in materialov, predvsem pa za namerno povzročene poškodbe posameznikov pa bi bil že skrajni čas, da vodilni na gradbiščih ustrezno ukrepajo in v kalih zatro take primere. V nekaterih primerih se je ugotovilo celo, da se je dajala potuha, odnosno, da se primeri zaradi prikrivanja niso dali razčistiti.

Prav to zadnje velja tudi za prometne nezd. O tem je bilo že mnogo napisanega in govorenega, dejstvo pa je, da se brez raziskave posameznega primera brez odlašanja izpolnjujejo obrazci prijave o nezdah, čeprav upravičeno lahko trdimo, da gre često za primere, ko se nezdga ni pripetila na poti na delo ali na poti iz dela, temveč povsem drugje, često pa pod vplivom alkohola. Tu velja omeniti, da se bodo v bodoče kot prometne nezdode na javnih cestah obravnavali samo primeri, za katere bodo poškodovanci lahko predložili dokazila prometnih organov.

Pa še nekaj je bistvene važnosti:

Nekateri obrati, delavnice in gradbišča uporabljajo način izvajanja del pod vodstvom skupinovodij. Dolžnosti skupinovodij so v poslovniku podjetja

(nadaljevanje na str. 4)

Televizijski stolp v Stuttgartu

GOSPODARSKA REFORMA IN VPLIV NA NAŠO GRADBENO DEJAVNOST

Z 26. julijem t. l. je izšel zakon o gospodarski reformi SFRJ in s tem dnem tudi stopil v veljavo. Že več mesecev pred izidom navedene reforme se je v širši javnosti, po tisku, radiu in televiziji, razpravljalo in obravnavalo o raznih predpripravah, tako da ob izidu reforme naš kolektiv ni bil presenečen. Preko političnih organizacij, samoupravnih organov in strokovnih služb so se vršili sestanki, na katerih so bili nakazani ukrepi, ki jih je pri gradbenem podjetju uresničiti z ozirom na čim bolj ekonomsko in konkretno izvajanje gradbenih, obrtnih in ostalih del. Zopet so bile prikazane rezerve, ki so bile že obravnavane na izrednem zasedanju delavskega sveta dne 23. 11. 1964. Sama gospodarska reforma temelji na uskladitvi gospodarskih principov s ciljem vključitve našega gospodarskega sistema v sistem mednarodne delitve dohodka sploh. Gospodarska reforma in njen vpliv na gradbeno panogo se ne more takoj oceniti, predvsem zaradi še delno nepoznanih konkretnih gospodarskih in finančnih elementov. S sigurnostjo pa lahko trdimo, da bo ta ukrep privedel k smotrni, racionalni in tehtni preusmeritvi investicijske politike. Verjetno bo v začetni fazi izvajanja reforme obseg investicij tudi nazadoval. Podražitev nekaterih važnih gradbenih materialov bodo tudi vplivale na obseg investicijske izgradnje. Iz tega sledi, da se bomo več kot kdajkoli morali pri našem podjetju z vso resnostjo lotiti vprašanja notranjih rezerv.

Terminus »notranje rezerve« zveni sicer že kot fraza, toda samo z realizacijo le-teh bomo lahko rešili predvidene probleme, ki nam jih prinaša gospodarska reforma. Kje so vse te notranje rezerve ne bomo danes razpravljali, ker jih že poznamo in bodo predmet vseh nadaljnjih razprav v kolektivu. Zelo nujno je, da imamo pri tej gospodarski reformi pred očmi celoten smisel in cilje, ki jih zasleduje reforma. Ozko gledanje vplivov reforme na našo gradbeno dejavnost in panogo bi nas lahko privedlo v zelo težko gospodarsko situacijo.

Pred našim kolektivom stojijo v naslednjih mesecih težke in odgovorne naslednje naloge:

1. Urediti bo potrebno vse še neurejene pogodbe in finančno odprte postavke z našimi investitorji;

2. Pri formiranju novih prodajnih cen bo treba z vso pozornostjo zasledovati gradbeni trg in predvsem pri kalkulacijah kategorično iskati notranje rezerve in možne prihranke.

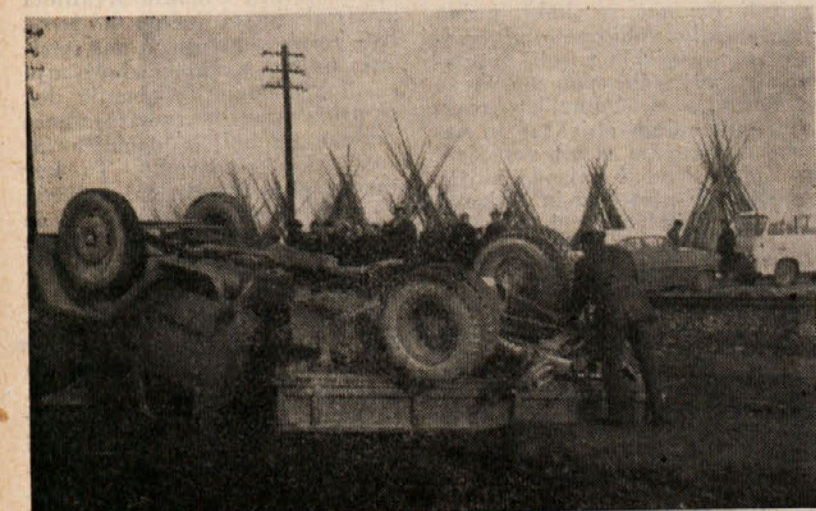
3. Z vso pozornostjo spremljati gradbeno tržišče in se udeležiti vseh licitacij, za katere bo smatralo podjetje, da so ekonomsko zanimive.

4. Potrebno je pregledati tudi možnosti plasmana naših gradbenih uslug v inozemstvu.

Na vse člane našega kolektiva apeliramo, da z vso resnostjo zasledujejo vse nove ukrepe, ki se bodo odvijali tekom naslednjih mesecev. Kvaliteta in točnost naših uslug mora ustrezati željam naših naročnikov, cene pa morajo biti ekonomsko utemeljene in odgovarjajoče.

Samo z izvedbo teh nalog bomo povedli naše podjetje v čisti gospodarski položaj.

Tehnični direktor
ing. Henrik Čmak

Avtopark: Prevrnjen kamion TAM 4500 po trčenju z osebnim vlakom na železniškem prehodu v Medlogu.

2 Poslovno združenje za industrijsko gradnjo stanovanj in naselij GIPOSS

Na pobudo slovenskih gradbenih podjetij, ki se zanimajo za gradnjo stanovanj po sistemu Jugomont in ob vsestranski podpori Sekretariata IS za urbanizem in stanovanjsko izgradnjo, Gradbenega centra Slovenije ter ob sodelovanju ZRMK in Biroja za gradbeništvo Slovenije, je bilo v mesecu juniju ustanovljeno Poslovno združenje za industrijsko gradnjo stanovanj in stanovanjskih naselij. Sedež združenja je v Ljubljani in ima svoje prostore na Šmartinski cesti 64. Firma združenja »GIPOSS« predstavlja začetnice podjetij — ustanoviteljev združenja.

- »Gorica« iz Nove Gorice
- »Ingrad« iz Celja
- »Pionir« iz Novega mesta
- »Obnova« iz Ljubljane
- »Stavbar« iz Maribora
- »Sava« iz Jesenice

Težnje po združevanju proizvajalcev stanovanj po licenci Jugomont segajo že v leto 1964, ko smo nameravali skupaj z matičnim zagrebškim podjetjem »Jugomot« povezati vsa gradbena podjetja v SFRJ, ki gradijo stanovanja po tej licenci. Vendar nam takrat zaradi sprememb v matičnem podjetju ta akcija ni uspela. Znova je združenje postalo aktualno — v republiškem merilu letos — pred reorganizacijo našega gospodarstva — saj bo leta takrat zaradi sprememb v matičnem podjetju ta akcija ni uspela. Znova je združenje postalo aktualno — v republiškem merilu letos — pred reorganizacijo našega gospodarstva — saj bo leta takrat zaradi sprememb v matičnem podjetju ta akcija ni uspela.

Ustanovitev združenja je bila nujna, čim so se v Sloveniji poleg Ingrada pojavila še druga podjetja, zlasti Stavbar Maribor in

Obnova Ljubljana, ki so resno začela organizirati gradnjo stanovanj po licenci Jugomont. Ze prvi projekti so pokazali, da je raznolikost idej in konceptov posameznih projektantov izredno pestra in da bo sistem zašel iz svoje »industrijske« poti, če ne bomo uspeli akcije uskladiti. Grozila je nevarnost, da se bo sistem razvijal ozko po kanalih poedinih proizvajalcev in da bo zopet prišlo do razpršenosti, ki jo Slovenci tako radi povzročamo in v njej živimo.

Cilji združenja so jasni in mislim, da posebna utemeljitev ni potrebna. Upam, da bo zadoščala njih navedba.

— Med projektiranimi in proizvajalnimi stenskiimi ter stropnimi nosilnimi elementi izbrati tiste, ki bodo kljub minimalnemu številu zadostovali vsem proizvajalcem stanovanj po sistemu Jugomont za uresničenje svojih načrtov. Sedanje in bodoče načrte prilagoditi tako določeni izbiri nosilnih elementov.

— Odločiti se za enotno etažno višino, isti tip stopnišča in enoten sanitarni voz, Interno normirane elemente naj bi obvezno uporabljali vsi člani združenja tako v projektih, kakor tudi pri izvedbi.

— Izbrati enoten način oblaganja vidnih površin notranjih sten. Odločiti se za najboljši način in ga uporabljati.

— Izmed razpoložljivih izvedb podati izbrati tehnično in ekonomsko najbolj ustrezno ter jo normirati.

— Proučevati konstrukcije in izvedbo sedaj uporabljene fasadne membrane (projekt Ju-Zagreb izvedba KLI Logatec) ter

izdelati in preizkusiti čim več variant, da bi dosegli pestrost pri estetskem oblikovanju zunanjosti montažnih objektov.

— V sodelovanju z Gradbenim centrom Slovenije izdelati predloge za normalni in minimalni standard stanovanj.

— Z znanstvenimi metodami določiti in preizkušati funkcionalno ter konstruktivno vrednost vgrajenih materialov in izdelkov. Tu je predvideno sodelovanje ZRMK in GC, enotno akcijo za vse člane bi vodil Biro združenja.

— Vsak član združenja, ki bo delal na razvoju sistema, bo gradil prototipske objekte, pri čemer bo uporabljal svoje novosti. Združenje bo ocenjevalo in preizkušalo nove predloge ter jih bo sprejemalo ali odklanjalo glede na rezultate preizkusov.

— Že za leto 1966 bo združenje pripravilo izbor projektov in jih za informacijo javnosti objavilo v obliki komercialno tehničnega kataloga.

— Združenje bo izvedlo skupna naročila in pripravilo sklenitev enotnih pogodb za vse materiale in izdelke, ki jih bodo člani tekom leta uporabljali za proizvodnjo industrijsko-montažnih stanovanj.

— Združenje bo poiskalo manjkajoče kapacitete za montažna (instal.) dela in za zaključna dela ter pripravilo tako imenovane pogodbe v poslovnem sodelovanju.

— Združenje bo skrbelo za strokovno usmeritev in usposobitev razpoložljivih kadrov.

Jasno je, da z naštetimi še niso izčrpane vse naloge združenja — saj bo moralo vzporedno reševati še vprašanje enotnih metod montaže, optimalne organizacije skupnih gradbišč, iskanje in pridobivanje velikih arealov za svoje gradnje, skupna uporaba razpoložljive mehanizacije in usmerjena nabava nove, organizirano projektiranje tipskih komunalnih objektov in naprav, centralizirano proizvodnjo elementov in izdelkov, skupno uporabo gramoznic, betonarne in delavnice, dopolnjevanje manjkajočih in zaposlovanje odvisnih kapacitet svojih članov, enotna politika konkurenčnih, a vendar za člane zanimivih prodajnih cen, najmanjše obratnih kreditov za svoje člane, organizacija stanovanjske štednje in prednakupe stanovanj itd., itd.

Za uresničevanje vseh teh nalog ima Združenje GIPOSS na razpolago poleg Biroja združenja in upravnega združenja še posebne komisije oziroma delovne grupe:

— razvojno projektivno grupo, ki jo vodi ing. Majaron iz Maribora. V njej sodelujejo z naše strani stalno ing. Maligoj in ing. Bresjanac, po potrebi pa še ing. Kuzman;

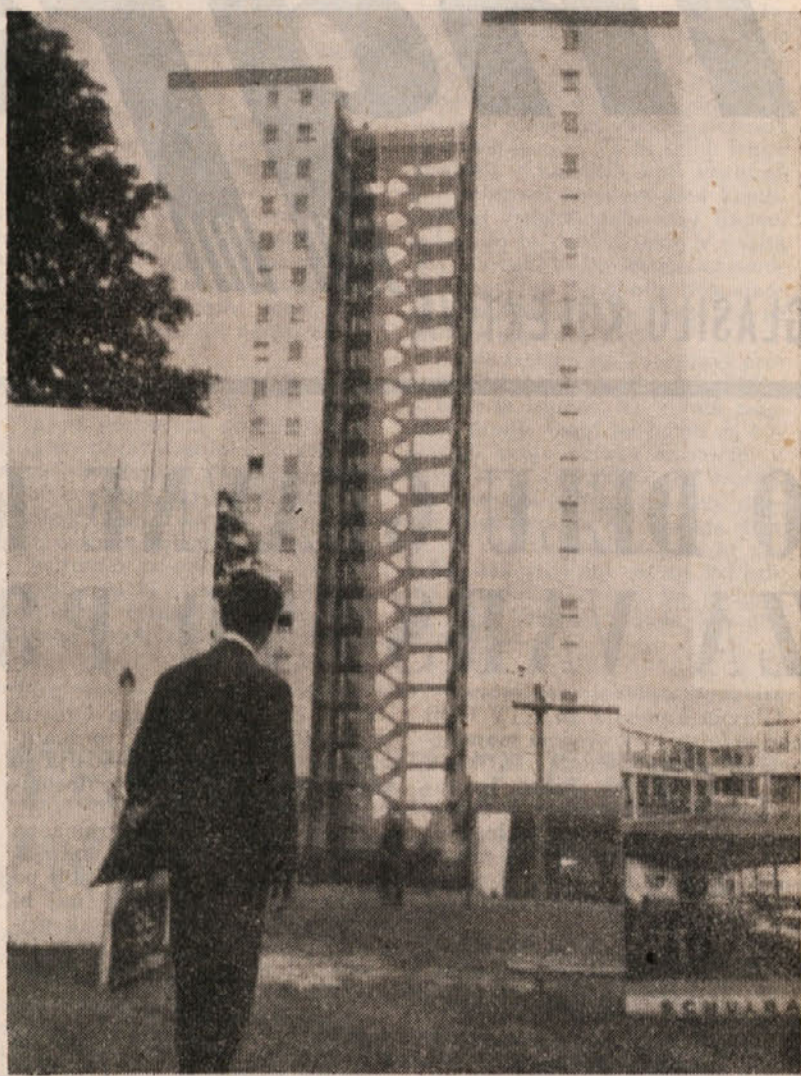
— grupo za operativno tehnologijo, ki jo vodi ing. Bošnjak Zoran iz Ingrada;

— grupo za gospodarska in komercialna vprašanja, ki jo vodi Slajpah Ludvik »Obnova« Celje. V njej pa sodeluje z naše strani ing. Cijan.

V upravni odbor združenja je naše podjetje imenovalo podpisane, za njegovega namestnika pa ing. Henrika Čmaka. Podpisani je bil tudi izbran za predsednika upravnega odbora, dočim je za namestnika predsednika izvoljen direktor Obnove tovariš Plestenjak. Ostali člani upravnega odbora so vsi direktorji podjetij — ustanoviteljev združenja.

Zelimo, da bi združenje s svojim poizkusom vsestransko uspelo! Zato bomo skrbeli, da mu bomo pri njegovem delu in naporih nudili učinkovito in često tudi nesebično pomoč.

Ing. Vital Mlejnik

Dvojna stolpnica ob razstavnem prostoru v Mainzu

OBISK RAZSTAVE »FERTIGBAU« V MAINZU

V času od 8. do 15. junija t. l. je Zveza gradbenih inženirjev in tehnikov Ljubljana organizirala potovanje v Zahodno Nemčijo z namenom, da bi si udeleženci ogledali predvsem gradnjo v Berlinu in razstavo »Fertigbau« v Mainzu. Ingrad je na to potovanje poslal dva udeležence — podpisana ing. Mlejnika in ing. Bošnjaka.

V Berlinu nas je predstavnik ustanove »Senat für Wohnungsbau Berlin, seznanil tudi s prometnimi problemi zapadnega Berlina, ki so nastali po hermetični zapor napram vzhodni polovici mesta in z reševanjem teh problemov. Pokazal nam je že izgrajeni stanovanjski predel »Hansa« in ostale značilne predele mesta, ki so jih v dvajsetih letih po temeljiti porušitvi Berlina obnovili. Ogled Berlina je bil poučen predvsem iz vidika temeljite in širokotezne akcije za obnovo porušene mesta, pri čemer pa kot izvajalci stanovanjskih objektov nismo videli kaj posebnega. Pripricali pa smo se, kako nujno je, da vsako velikopotezno gradnjo stanovanjskih naselij spremlja še bolj velikopotezna in še modernejša (sodobnejša) gradnja komunalnih objektov in naprav od omrežja raznih napeljav, pa tja do križišč najsodobnejših štiristeznih avto cest in podzemskih železnic. Očitno je bilo bogastvo pri reševanju le-teh in relativna skromnost znotraj novejših stanovanjskih objektov.

Razstava »Fertigbau« v Mainzu nam je pokazala, da v pogledu industrijske in montažne gradnje stanovanj Nemci resnično ne predstavljajo kake zavirljive avtoritete. Vsa aktivnost je prepuščena manjšim podjetnikom, ki nudijo kupcem le manjše, večinoma enodružinske objekte, grajene iz prefabriciranih elementov za razmeroma visoko ceno okrog

70.000 DM/stan. Standard v teh objektih nikakor ne prekaša naših jugoslovanskih proizvodov, v kolikor ne izključimo zelo kvalitetne sanitarne in gospodinske opreme ter bogate izbire odličnih materialov za obdelavo vidnih ploskev v prostorih. Zaman sva iskala materiale za nadomestilo mokrih ometov (npr. plaster bordu) — videla pa sva, da je večina gladkih betonskih površin fino prevlečena z nekakimi azbestnocementnimi obrizgi, ki dajejo vtis drobno profiliranih tapet brez stikov. Poleg tega smo imeli priložnost videti še mnogo ostalih zanimivih detajlov, katere bo naknadno obrazložil v »Glasilnik« drugi udeleženec te ekskurzije, tov. ing. Bošnjak.

Zaključek, ki ga lahko povzamemo iz ogleda je:

Razstava v Mainzu je pokazala — kljub obilici razstavljenega materiala — da so v Zapadni Nemčiji šele na začetku procesa organizirane industrijske gradnje stanovanj v blokkih. Kvaliteta materiala in zaključnih del je na zelo visokem nivoju in nas spodbuja na eni strani k izboljšanju naših gradbenih in obrtnih del, na drugi strani pa zaostruje naše zahteve po boljših domačih industrijskih proizvodih. To kar smo videli v Mainzu nas tudi uči, da smo glede zastavljenih in že izvajanih nalog v zvezi z industrijsko gradnjo stanovanj solidno pred nekaterimi deželami v Evropi in da je naše sedanje delo — v Ingradu, v združenju GIPOSS in v zveznem merilu na pravi poti. Glavno kar nam manjka za uspešnejši razvoj je, kar smo že večkrat poudarili, solidni in za daljšo dobo vnaprej ustvarjeni predpogoji, ki bodo omogočili napreden in nemoten razvoj te dejavnosti.

Mlejnik ing. Vital

KAKŠNA JE VEZ MED ČLANI GIPOSS-A?

Glavni direktor ing. Mlejnik je v svojem članku širše prikazal težnje, ki so vodile podjetje, da so ustanovila svoje poslovno združenje za industrijsko gradnjo stanovanj in naselij. Obširno je tudi navedel cilje združenja. Kakšne obveze pa so sprejeli člani, da bo združenje res doseglo svoj namen, bom skušal opisati v tem članku.

Delavski sveti podjetij — ustanoviteljev združenja so potrdili ustanovitveno pogodbo, ki v 64 členih določa naloge združenja, pravice ter dolžnosti posameznega člana v združenju. Upravni odbor združenja pa je dne 29. junija t. l. sprejel že tudi statut združenja, ki vsebuje tudi vsebino ustanovitvene pogodbe.

Ustanovitvena pogodba v svojem 5. členu, Statut pa v 7. členu določata namen združenja, ki je proizvodnja in pospeševanje industrijske zlasti montažne gradnje stanovanjskih objektov in naselij s spremljajočimi objekti, pa tudi poslovnih in industrijskih objektov po tipskih načrtih na industrijski način z uvajanjem postopkov in racionalizacijo proizvodnje zaradi hitrejše, ekonomičnejše in kvalitetnejše gradnje zato, da bi se zadovoljile potrebe družbene skupnosti in občanov. Naveden je tudi registriran poslovni predmet. Združenje nima lastnih sredstev, temveč mu sredstva preskrbijo člani s posojili. Za potrebe začetnih obratnih sredstev so ustanovitelji združenja dali naslednja sredstva:

- SGP »Gorica« Nova Gorica 425.000 din,
- GIP »Ingrad« Celje 900.000 din,
- SGP »Pionir« Novo mesto 900.000 din,
- GP »Obnova« Ljubljana 900.000 din,
- SGP »Sava« Kranj 375.000 din,

PVG »Stavbar« Maribor 900.000 din.

Združenje izvršuje posamezne naloge za vse člane, lahko pa tudi po naročilu posameznega člana. Za izvršeno delo je združenju plačati ustrezno provizijo. Ob koncu leta se dohodek združenja po izločitvi dela za osebne dohodke in za zadovoljevanje skupnih potreb v združenju za poslenih delavcev, deli med članne sorazmerno s sredstvi, ki so jih vložili posamezni člani.

Za dejavnost združenja je osnovna letni plan, ki ga združenje sprejme na podlagi analize tržišča, rezultatov razvoja ter dokumentacije, ki mu jo morajo predložiti v ta namen.

Če poedini član ne izvrši obveznosti iz ustanovitvene pogodbe ali sklepov upravnega odbora združenja, ima upravni odbor pravico zoper takega člana izreči denarno kazen v višini do zneska 500.000 din.

Pred izrekom kazni mora o takem namenu upravni odbor obvestiti delavski svet člana združenja.

Za ponovno neizpolnjevanje obveznosti se uporabi ukrep izključitve iz združenja. Članstvo v združenju preneha z izstopom iz članstva, z izključitvijo in s prenehanjem združenja. Če član želi izstopiti, mora predložiti pismeni odstop od pogodbe, ki ga mora potrditi DS člana. Rok za izstop je eno leto in začne teči s 1. 5. vsakega leta. Članu, ki je izstopil iz združenja, se vrnejo posojena sredstva v treh letih. Članu, ki pa je bil izključen iz združenja pa v 5 letih.

V teh konkretnih primerih določb ustanovitvene pogodbe in statuta združenja, je mogoče zaključiti, da so se člani zelo trdno povezali, brez vsakih predhodkov, da združenje ne bi uspelo. Franjo Čevnik

Na podlagi člena 146, odstavek 2 Temeljnega zakona o delovnih razmerjih (v nadaljnjem besedilu TZDR) Uradni list SFRJ št. 17/65 je Delavski svet Gradbeno industrijskega podjetja »Ingrad« Celje sprejel na svojem zasedanju dne 5. 6. 1965 naslednje

ZAČASNE SKLEPE

za urejanje delovnih razmerij v Gradbenem industrijskem podjetju »Ingrad« Celje.

SPLOŠNE DOLOČBE

1. Določbe statuta podjetja, pravilnika o delovnih razmerjih, pravilnika HTV pri delu, pravilnika o delitvi OD in drugih samoupravnih aktov, ki urejajo delovne razmerje in zadevo v zvezi z delovnimi razmerji, se bodo uporabljale tudi v bodoče do sprejetja in uveljavitve sprememb in dopolnitev statuta podjetja in drugih samoupravnih aktov, v kolikor s temi začasnimi sklepi ni drugače določeno.

2. V kolikor so posamezne določbe statuta podjetja, pravilnika o delovnih razmerjih in drugih samoupravnih aktov v podjetju v nasprotju z določbami TZDR, pa ta vprašanja s področja delovnih razmerij niso urejena s temi začasnimi sklepi, se bodo za urejanje takih vprašanj uporabljale ustrezne določbe TZDR in drugih zakonitih predpisov.

II. STOPANJE DELAVCEV NA DELO V PODJETJE

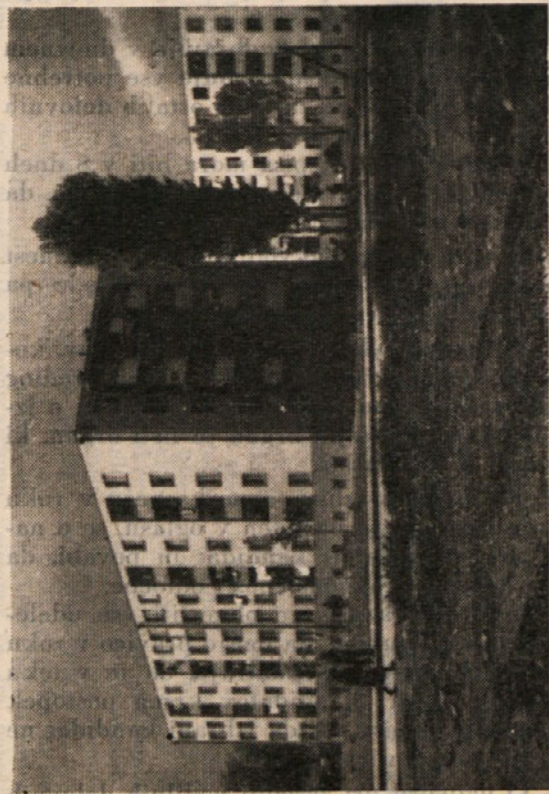
3. Vsako novo stopanje delavcev na delo mora temeljiti na dejanskih potrebah, ki izvirajo iz proizvodnega procesa podjetja in so pogojene z ekonomiko poslovanja. Na takih osnovah in po predhodnem vsklajevanju zaposlenih delavcev s proizvodnimi potrebami, se ugotavljajo nove potrebe stopanja delavcev na delo.

4. Vsako prosto delovno mesto pri podjetju se mora zasedati na podlagi oglasa objavljenega v dnevnem časopisju.

5. V oglasu o prostem delovnem mestu morajo biti navedeni pogoji, ki jih mora izpolnjevati delavec, ki želi stopiti na delo in sicer: strokovna izobrazba, kvalifikacija, leta prakse, starost, poskusna doba, zdravstveni pogoji in drugo ter rok, v katerem se mora prijaviti. Ta pa ne sme biti krajši kot 15 dni.

6. V izjemnih primerih, če gre za delovna mesta proizvodnih delavcev v operativi in če obstajajo v podjetju taki člani, ki izpolnjujejo pogoje prostega delovnega mesta tudi za druga delovna mesta in za tiste, ki jih podjetje štipendira, se lahko objavi razglas z lastnimi sredstvi za informacije, kot so Glasilo Ingrada, oglasne deske in drugo.

7. Prijave delavcev za stopnje na delo v podjetje obravnava komisija za razpis in izbiro kandidata. Komisija šteje 5 članov. Komisijo imenuje delavski svet podjetja.

Stanovanjska gradnja bo tudi v pogojih gospodarske reforme aktualna. To potrjujejo tudi predpisi o decentralizaciji stanovanjskih skladov

8. Vodilna delovna mesta določena v členu 18 pravilnika o DR podjetja se zasedajo po razpisu.

9. Razpis je javen in se objavlja v dnevnem časopisju. Oglas o razpisu vsebuje vse potrebne podatke, kakor oglas za zasedbo ostalih delovnih mest iz točke 5 teh sklepov.

Vsak udeleženec razpisa mora biti v 8 dneh pismeno obveščen o izvršeni izbiri s poukom, da ima pravico vpogleda v razpisni material.

10. Razpis za zasedbo vodilnih delovnih mest razpisuje upravni odbor podjetja, izvede pa ga za to posebej imenovana komisija.

11. Po izteku roka za predložitev prijav, komisija obravnava vse prijave in svoj predlog predloži pristojnemu organu, kateri odloči o izbiri kandidata. Pristojni organ je tisti organ, ki je razpisal prosta mesta.

12. Po končani izbiri, a najkasneje v roku 15 dni po roku, ki je naveden v oglasu, se o natečaju obvešča sprejeti kandidat in povabi, da stopi na delo po pravnomočnosti odločbe.

O rezultatu razpisa je obvestiti vse udeležence razpisa s poukom, da imajo pravico v roku 8 dni vložiti ugovor, če smatrajo, da je v teku postopka pri izbiri kandidatov kršen postopek za sprovedbo razpisa, ali da izbrani kandidat ne izpolnjuje pogojev razpisa.

13. O ugovoru pri zasedbi vodilnih delovnih mest končno odloča delavski svet podjetja, dočim pri zasedbi ostalih delovnih mest DS sektorja,

za delavce na upravi podjetja pa zbor delovnega kolektiva uprave.

14. Delavec vstopa na delo v podjetje za nedoločen čas, dočim delovno razmerje preneha na eden od načinov, ki jih predvidevajo ti sklepi.

15. Delavec postane enakopraven član delovne skupnosti z dnem vstopa na delovno mesto, s čimer prevzame dolžnost in pridobljene pravice po delu in iz dela.

16. Izjemno se lahko sprejmejo delavci na delo v podjetje za določen čas v naslednjih primerih:

a) če traja izvršitev nekega dela po svoji naravi le določen čas (sezonsko delo),

b) če se začasno poveča obseg dela v podjetju ali v posamezni delovni enoti — sektorju.

c) če je treba nadomestiti na delovnem mestu začasno odsotnega delavca, ki

— je pri vojaki (odsluženju in dosluženju vojaškega roka)

— je na orožnih vajah

— je na letnem dopustu

— je na opravljanju javnih funkcij

— je v bolniškem staležu, pa ni pričakovati, da bi se kmalu vrnil.

17. Kot poseben pogoj za delo delavca, na kateremkoli delovnem mestu v podjetju se uvede poskusno delo.

Poskusno delo lahko traja največ do 60 dni.

2. Priprava terena za Štore II — masovno miniranje

III. RAZPOREDITEV DELAVCA NA DELOVNO MESTO

18. Takoj ob nastopu delavca na delo mora delavca njegov nadrejeni seznaniti z delovnim mestom, pogoji dela, delovnimi dolžnostmi, neposrednimi sodelavci na delu, z organizacijo in delovanjem samoupravljanja ter s splošnimi akti podjetja, posebej še s statutom, pravilnikom o delovnih razmerjih in pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov. Delavec ne sme začeti z delom in izvrševanjem svojih delovnih dolžnosti, dokler ni seznanjen v smislu prejšnjega odstavka.

19. Delavec ima pravico odkloniti delo na delovnem mestu, na katerem ni zagotovljena predpisana varnost, pa mu zaradi tega grozi neposredna nevarnost za življenje. Delavec je o tem dolžan takoj obvestiti referenta za HTV podjetja, če mu pa ta ni dosegljiv, šefa pristojnega sektorja.

20. Delavcu preneha delo v poskusnem roku z dnevom vročitve strokovne ocene.

Razporeditev delavca na delovno mesto izvrši šef sektorja, v kolikor delavec ni stopil na delo na podlagi razpisa. Proti razporeditvi na delovno mesto lahko delavec vloži ugovor na delavski svet sektorja v 15 dneh od dneva, ko je bil razporejen na delo. Ugovor ne odloži izvršenega razporeda.

21. Zaradi specifičnosti proizvodnje in organizacijske oblike podjetja, ki se sestoji iz večjega števila delovnih enot, se v interesu nemote-

nega izvrševanja proizvodnih nalog vršijo znotraj podjetja premestitve delavcev iz ene delovne enote na drugo delovno enoto in iz kraja v kraj.

Pri premestitvah delavcev v drugo delovno enoto ali iz kraja v kraj, je mogoče delavce premestiti na enaka ali taka delovna mesta, ki odgovarjajo njihovi delovni in strokovni sposobnosti. Proti premestitvi, ki je v skladu s to točko se delavec ne more upirati in ni pritožbe.

V kolikor premestitev ne bi bila v skladu s prejšnjim odstavkom te točke in da bi delavec utemeljeno izpodbijal premestitev, ima pravico vložiti ugovor v roku 15 dni od dneva vročitve premestitvene odločbe.

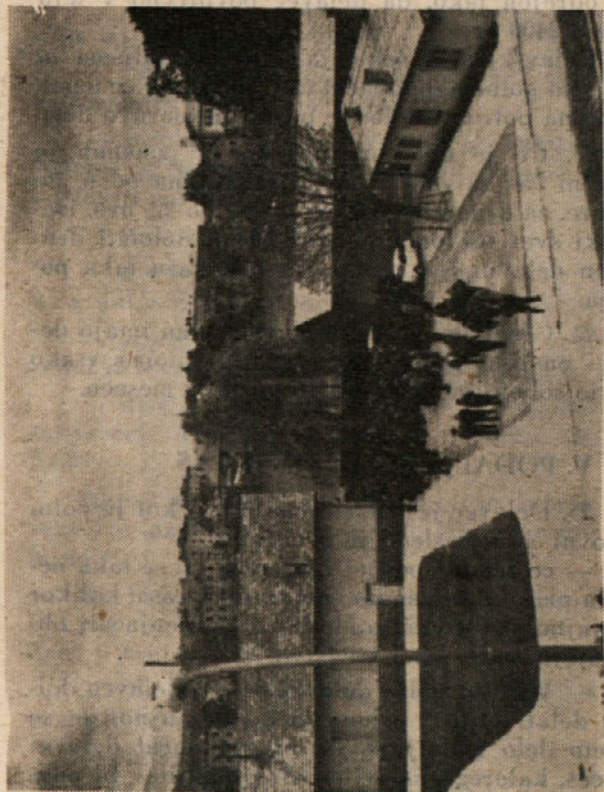
O premestitvi delavcev v okviru sektorja odloča šef sektorja, o premestitvah iz sektorja na sektor pa glavni direktor podjetja.

Zoper odločitev šefa sektorja ima delavec pravico do pritožbe na delavski svet sektorja, zoper odločitev direktorja pa na upravni odbor podjetja.

IV. DELOVNI ČAS

22. Polni redni delovni čas v podjetju traja 46 ur na teden, oziroma 2400 ur na leto.

Po posameznih delovnih enotah je začetek in konec delovnega časa odvisen od letnega časa in vrste dela, sicer pa je v podjetju praviloma od 1. 4. do 31. 10. od 6. do 14. ure, oziroma daljši polni delovni čas od 6. do 16. ure.

Se nekaj dni nas loči do športnih iger gradbincev Slovenije. Na sliki: kegljišče in odbojgarsko igrišče v Celju

Od 1. 11. do 31. 3. pa je krajši polni delovni čas odrejen tako, da delavec povprečno v letu opravi 2400 ur.

Delavski svet sektorja odloči o daljšem in krajšem polnem delovnem času in delo v izmenah glede na potrebo, delovne pogoje in naravo dela.

23. Če je delo organizirano v izmenah je delovni čas za prvo izmeno praviloma od 6. do 14. ure, za drugo izmeno pa od 14. do 22. ure. Delavski svet sektorja je pooblaščen določiti drugačen delovni čas izmen, če se pokaže taka potreba.

24. Glede na 46-urni delovni teden imajo delavci en dan prost v mesecu, praviloma vsako četrto soboto in sicer soboto po 15. v mesecu.

V. PODALJŠAN DELOVNI ČAS

25. Delavec je dolžan delati dalj kot je polni delovni čas v naslednjih primerih:

— če zadene podjetje nesreča ali se taka nesreča pričakuje, vendar samo toliko časa, kolikor je nujno, da se rešijo človeška življenja ali obvarujejo materialna sredstva.

— Več kot polni delovni čas je delavec dolžan delati tudi v primerih, ko je nujno, da se začeto delo nadaljuje, da bi se končal delovni proces, katerega ustavitev ali prekinitev bi povzročila precejšnjo materialno škodo, ali da se z delom prepreči kvarjenje surovin ali materiala in pa da se odvrne okvara na delovnih sredstvih.

Pri podjetju se šteje za taka dela zlasti:

— betoniranje, katerega prekinitev bi vplivala na kvaliteto izdelka

— izdelava tlakov, ki se v svoji površini z diletacijo ne morejo prekiniti

— izdelava večjih izdelkov iz armiranega betona, pa bi zaradi prekinitve dela nastala škoda na takih izdelkih

— prevzem materiala

— prevoz ali prestavitev strojev iz gradbišča na gradbišče ali v skladišče po opravljenem delu

— popravilo strojev ali naprav, da se lahko redni delovni proces nemoteno nadaljuje in v

— drugih podobnih primerih, katerih dokončanje del brez škode ni mogoče prekiniti ali odložiti.

Nalog za podaljšan delovni čas izdaja šef sektorja oziroma vodja gradbišča odnosno delavnice.

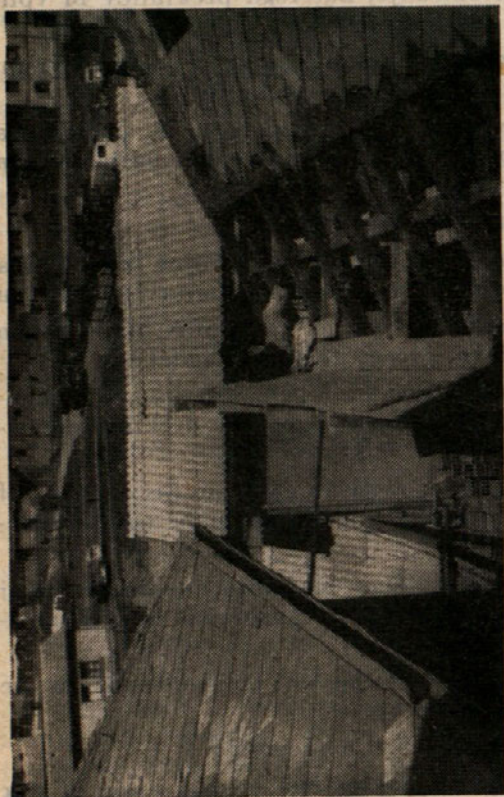
26. Delavec sme odkloniti, da bi delal dalj kot popolni delovni čas v primerih, ki niso navedeni v prejšnji točki.

27. Na delo, daljše kot polni delovni čas, ne smejo biti razporejeni:

— delavka med nosečnostjo

— delavka dokler ima otroka, ki še ni star eno leto

— delavec, ki še ni star 18 let

Objekt »Keramika« v starem delu Cinkarne

— delavec, ki bi mu po zdravniškem izvidu tako delo lahko poslabšalo zdravstveno stanje.

28. Višina osebnega dohodka za delo v podaljšanem delovnem času je odvisno od učinka in poslovnega uspeha doseženega z delom v podaljšanem delovnem času.

VI. NOČNO DELO

Delovni čas med 22. in 5. uro naslednjega dne se šteje za nočni delovni čas, delo v tem času pa za nočno delo.

Za čas, ki ga delavec prebije na nočnem delu, je opravičen do osebnega dohodka, povečanega za 12.5 % na obračunsko postavko.

30. Za čuvaje in vratarje, katerim je delovni čas organiziran v izmenah ne pripada povečani osebni dohodek na obračunsko postavko iz 29. točke, ker je že v oceni tega delovnega mesta določen in upoštevan dodatek tudi za nočno delo kot posebni pogoji.

31. Na delovnih mestih, kjer je uvedeno delo v izmenah, se izmene menjajo vsak teden tako, da ena izmena dela ponoči najdalje en teden.

32. Za nočno delo ne sme biti odrejen:

- delavka med nosečnostjo;
- delavka z otrokom, ki še ni star eno leto;
- delavec, kateremu bi po zdravniškem izvidu nočno delo poslabšalo zdravstveno stanje;
- delavec, ki še ni star 18 let.

VII. DOLŽINA TER ORGANIZACIJA ODMOROV IN DOPUSTOV

33. Delavec ima v teku dnevnega dela z enotnim polnim delovnim časom pravico do 30 minutnega odmora, ki se praviloma določa v sredini delovnega časa.

Čas odmora se šteje v čas prebit na delu.

34. Delavec ima med letom pravico do letnega dopusta.

Pravici do letnega dopusta se delavec ne more odpovedati; pravitako ga podjetje zanj ne more prikrajšati.

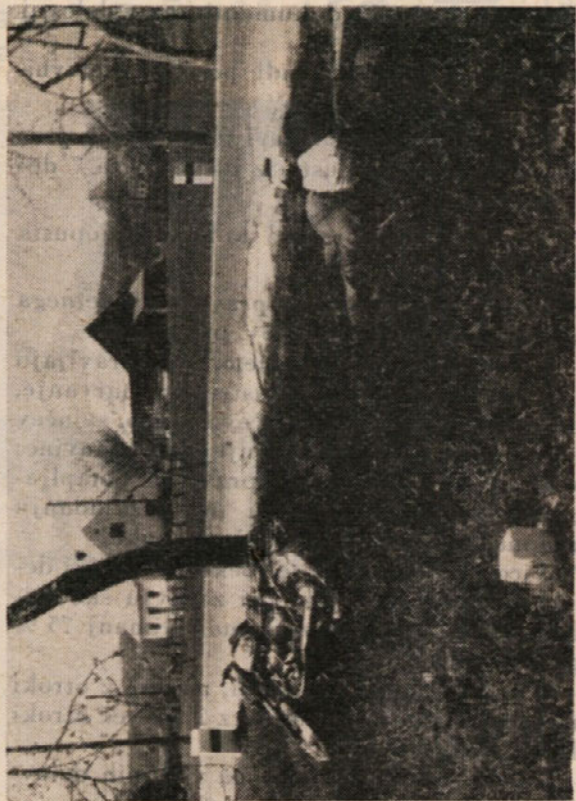
Delavec pridobi pravico do letnega dopusta po 11 mesecih nepretrganega dela in ga ima pravico izrabiti v vsakem letu, če v delu ni imel presledka.

Če preide delavec neposredno ali s presledkom do 3 dni (koledarskih dni) z dela na delo iz ene delovne organizacije v drugo, se ne šteje, da je imel na delu presledek.

Letni dopust delavca traja najmanj 14, največ pa 30 delovnih dni.

35. Glede na skupni čas, ki ga je delavec prebil v delovnem razmerju, znaša letni dopust za tekoče koledarsko leto:

	delovnih dni
— za delovno dobo do 5 let	14
— za delovno dobo od 5 do 15 let	18
— za delovno dobo od 15 do 25 let	24
— za delovno dobo nad 25 let	30

Posledice nepravilne vožnje: mrtev motorist.

Višina letnega dopusta v mejah iz prejšnjega odstavka se določi delavcu po delovni dobi, ki mu je priznana oziroma dokumentirana v delovni knjižici.

Pri tem se upošteva tudi posebna delovna doba.

36. Delavci, ki še niso stari 18 let imajo pravico do povečanega dopusta iz točke 35 za 7 delovnih dni.

37. Vajenci imajo pravico do letnega dopusta 37 koledarskih dni.

38. Delavcem, ki imajo pravico do letnega dopusta po točki 35 teh sklepov, pripada še:

— **5 delovnih dni delavcem**, ki opravljajo zdravju škodljivo delo; industrijsko barvanje, pri katerem se uporablja svinčevo belilo, svinčev sulfat ali druge snovi, ki vsebujejo te sestavine; dela v kesonih in delo, ki se opravlja s potapljanjem; transportnemu delavcu pri razkladanju živega apna, cementa in apnenčeve moke.

Pravico do dopusta iz te točke imajo oni delavci, ki so opravljali dela pri zdravju škodljivih delih skozi vso leto, oziroma najmanj 75 % letnega delovnega časa.

— **4 delovne dni** — invalidi, matere z otroki do 8 mesecev starosti in matere z 2 ali več otroki do 7 let starosti;

— **6 delovnih dni delavci** na vodilnih delovnih mestih (člani strokovnega sveta);

— **6 delovnih dni člani ZB** — aktivni udeleženci NOV od leta 1941 in 1942;

— 4 delovne dni člani ZB — aktivni udeleženci NOV od leta 1943;

— 2 delovna dneva člani ZB — aktivni udeleženci NOV od leta 1944.

Delavec ima pravico na dopust iz te točke skupno največ 6 delovnih dni.

39. Delavec ima pravico izkoristiti svoj letni dopust v nepretrganem trajanju; le na njegovo zahtevo oziroma z njegovo privolitvijo sme delovna organizacija odobriti, da ga izrabi v dveh delih.

Čas, v katerem delavec med letom izrabi letni dopust, določa delovna organizacija.

Izjemoma ima delavec pravico izrabiti 1 dan svojega letnega dopusta za svoje potrebe tistega dne, ki ga sam določi.

40. Za dneve rednega letnega dopusta, razen za dneve tedenskega počitka v teku dopusta, pripada delavcu nadomestilo OD obračunanega za redni delovni čas, na podlagi povprečnega OD v zadnjih 3 mesecih.

41. Prosta sobota enkrat mesečno zaradi 46-urnega delovnega tedna, se šteje, kot da je delavec bil na delu (se šteje v dopust).

VII. ODSOTNOST Z DELA

42. Delavec ima pravico biti odsoten z dela do 7 dni v posameznem koledarskem letu in mu gre pri tem nadomestilo osebnega dohodka, obračunanega za redni delovni čas na podlagi doseženega povprečja OD v zadnjih treh mesecih.

Pravica iz prejšnjega odstavka pripada delavcu v naslednjih primerih:

- ob smrti člana njegove ožje družine (prvo koleno) 3 dni
- za poroko 3 dni
- ob elementarnih nezgodah 2 dni
- če se mu rodi otrok 1 dan
- zaradi polaganja strokovnega izpita, če je v interesu podjetja do 7 dni.

Dopust iz te točke odobrava direktor podjetja delavcem uprave podjetja in šefi sektorjev delavcem sektorja.

43. Delavec sme biti odsoten z dela zaradi osebnih opravkov, vendar brez nadomestila OD samo v opravičenih primerih. Med tako odsotnostjo ostane delavec še naprej član delovne skupnosti podjetja, njegove dolžnosti in pravice, ki se pridobivajo po delu in iz dela, pa mirujejo.

Odsotnost z dela zaradi osebnih opravkov odobrava direktor podjetja za delavce uprave, šefi sektorjev pa za delavce sektorjev.

Takšna odsotnost sme trajati največ 30 kalendarjskih dni v letu. Če gre za izobraževanje sme trajati takšna odsotnost največ 3 mesece v letu, če je to v interesu podjetja.

44. Če delavec brez vednosti podjetja izostane iz dela, mora v roku 24 ur javiti svojemu nadrejenemu razlog odsotnosti z dela.

Po prihodu na delo mora še vsak izostanek opravičiti, sicer ima neopravičen izostanek z dela,

kar pomeni kršitev delovne dolžnosti. Izgubi pa pravico do osebnega dohodka in do otroškega dodatka.

IX. ODGOVORNOST DELAVCA DELOVNI SKUPNOSTI

45. Postopek za ugotavljanje odgovornosti delavca delovni skupnosti (v nadaljnjem besedilu postopek), prične direktor, šefi sektorjev in druge pooblaščen osebe takoj, ko se ugotovi ali izve, da je delavec prekršil delovno dolžnost.

46. Postopek se začne s pismeno prijavo komisiji pristojni za vodenje postopka in izrekanje ukrepov.

47. Komisija pristojna za vodenje postopka po pregledu prijave odloči, da se izvršijo poizvedbe ali pa se prijava zavrne, če ugotovi, da za vodenje postopka in izrek ukrepov ni zakonske podlage.

O zavrnitvi zahtevka za vodenje postopka je obvestiti predlagatelja postopka in delavca zoper katerega je bil predlagan postopek.

48. Če komisija pristojna za vodenje postopka odloči, da se izvedejo poizvedbe, take poizvedbe opravi sama ali pa jih poveri enemu od svojih članov.

V teku poizvedovalnega postopka se zasliši kršilec delovne dolžnosti in pribavi dokaze kot so zaslišanje prič, izvedencev, ogled na licu mesta itd. ter ugotavljajo dejstva, ki so potrebna za ugotovitev kršitve delovne dolžnosti.

Na podlagi prijave ali izvršnih poizvedb komisije zoper kršilca delovne dolžnosti izreče ustrezne ukrepe.

49. Za kršitev delovne dolžnosti se zoper delavca lahko izreče naslednje ukrepe: opomin, javni opomin, zadnji javni opomin in izključitev iz delovne skupnosti (podjetja).

Izključitev iz delovne skupnosti (podjetja) se sme izreči samo v primeru hujše kršitve delovne dolžnosti.

50. Za lažjo kršitev delovne dolžnosti se šteje:

- a) neopravičen izostanek z dela do 2 dni;
- b) zamujanje na delo ali predčasno zapuščanje delovnega mesta;
- c) oviranje drugih pri delu;
- d) opravljanje zasebnih poslov med delovnim časom;
- e) nedostojno obnašanje nasproti sodelavcem pri delu;
- f) prenašanje spletk in ustvarjanja nezdravih medsebojnih odnosov;
- g) malomarno opravljanje dela, ki nima hujših posledic;
- h) kajenje v delovnih prostorih in v bližini objektov, kjer to ni dovoljeno;
- i) zapuščanje delovnega mesta brez odobritve;
- j) neopravičeno zaračunavanje potnih stroškov;
- k) nezadostna skrb za pravilni pouk in delo vajencev ter praktikantov, ki so dodeljeni v strokovno usposabljanje;

l) lažje omalovaževanje nalogov nadrejenega;

m) neekonomična uporaba materiala, toda brez materialne škode.

51. Za hujšo kršitev delovne dolžnosti se šteje:

a) samovoljno prenehanje dela in neopravičen izostanek nad 2 dni;

b) ponareditev listin ali dajanje nepravilnih podatkov, ki utegnejo vplivati na sklenitev, trajanje in prenehanje delovnega razmerja ali na ugotavljanje osebnih prejemkov delavca;

c) zloraba položaja ali prekoračenje pooblastil;

d) povzročitev premoženjske škode podjetju z nemarnim opravljanjem svoje dolžnosti;

e) opustitev ukrepov za varnost delavcev ali zaupanih stvari ali premajhna skrb za take ukrepe;

f) neupoštevanje ukrepov za higiensko in tehnično varstvo pri delu;

g) vsako dejanje oziroma opustitev, ki ovira ali onemogoča pravilno delovanje podjetja;

h) pridobitev osebne gmotne koristi ter sprejemanje daril in drugih ugodnosti v zvezi z delom podjetja ali na njegovo škodo;

i) neopravičena uporaba denarja, vrednostnih papirjev ali delavcu na delovnem mestu zaupanih stvari, v svojo korist ali v korist koga drugega;

j) prihod na delo v vinjenem stanju in pijančevanje med delom;

k) odklonitev podatkov in nepooblaščno dajanje podatkov ali dajanje netočnih podatkov, ki se morajo po veljavnih predpisih dajati pooblaščenim organom, zavodom in organizacijam;

l) povzročanje nereda ali pretepa v podjetju, zlasti še hujša kršitev hišnega reda v delavskih naseljih; hazardne igre v domovih in naseljih;

m) ponavljanje lažjih kršitev delovne dolžnosti;

n) vsako dejanje oziroma opustitev dela, ki je povzročilo ali bi lahko povzročilo škodo ali nepravilno delovanje podjetja brez ozira na to, ali je bilo storjeno namerno ali iz malomarnosti;

o) netovariško, surovo in nepravilno obnašanje napram sodelavcem, napram podrejenim in nadrejenim;

p) neupravičena odklonitev izvršitve odločbe o premestitvi v drugo delovno enoto, oziroma iz kraja v kraj;

r) kršitev delovne dolžnosti, ki vsebuje elemente kaznivega dejanja po kazenskem zakoniku in predpisih o gospodarskih prestopkih in prekrških;

s) če ima kršitev delovne dolžnosti težje materialne ali druge posledice za podjetje;

š) vsako dejanje, ki je v nasprotju z določili statuta podjetja, pravilnika o varstvenih ukrepih pri delu, ki je povzročilo ali bi lahko povzročilo škodo.

52. Za izrekanje ukrepov zoper kršilce delovne dolžnosti je pristojna komisija. Zoper od-

ločbo komisije ima delavec pravico pritožbe na delavski svet podjetja. Pravico do pritožbe ima tudi sindikalna podružnica in glavni direktor podjetja.

53. Sklep o izključitvi iz delovne skupnosti sprejema delavski svet podjetja na predlog komisije za izrekanje ukrepov zoper kršilce delovne dolžnosti. Delavski svet o tem odloči s tajnim glasovanjem. Tak sklep je veljaven, če je za izključitev glasovalo več kakor polovico članov delavskega sveta.

Zoper sklep DS ni pritožbe.

54. V kolikor ni s temi sklepi urejeno, je za postopek pri izrekanju ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti smiselno uporabljati določila zakona o splošnem upravnem postopku.

X. PRENEHANJE DELA DELAVCA

55. Če delavec želi izstopiti iz delovne skupnosti, mora o tem obvestiti delovno skupnost (podjetje) in ostati od sporočitve svojega namena na delu še toliko časa, kolikor je to določeno v teh sklepih.

56. Glede na skupni čas, ki ga je delavec prebil v delovnem razmerju, mora od sporočitve svojega namena v smislu točke 55 teh sklepov ostati na delu še:

- za delovno dobo do 5 let 1 mesec
- za delovno dobo nad 5 do 10 let 2 meseca

— za delovno dobo nad 10 do 15 let	3 mesece
— za delovno dobo nad 15 do 20 let	4 mesece
— za delovno dobo nad 20 let	5 mesecev

57. Rok za razrešitev se sme podaljšati največ za 30 dni, če gre za dovršitev začetega dela, ki ga brez večje škode ali večjih tehničnih težav ne bi bilo mogoče izročiti drugemu delavcu. Po preteku tega časa, pa sme delavec zapustiti delovno mesto tudi brez razrešitve.

Odločbo o podaljšanju razrešitve izda glavni direktor.

58. Delovna skupnost sme samo z delavčevo privolitvijo skleniti, da delavcu preneha delo v delovni organizaciji.

Ko je sprejet sklep iz prejšnjega odstavka mora ostati delavec na delu do preteka določenega roka v 56 točki teh sklepov le tedaj, če se ni z delovno skupnostjo drugače sporazumel.

59. Da preneha delavcu delo v delovni organizaciji tudi brez njegove privolitve sme delovna skupnost skleniti le tedaj, kadar se odpravi delovno mesto ali trajneje zmanjša obseg dela oziroma poslovanja ali kadar se ugotovi, da delavčeva delovna sposobnost ne zadovoljuje zahteve delovnega mesta, na katerem dela.

60. O prenehanju dela delavca v delovni organizaciji na kakšni podlagi iz 59. točke, sklene delavski svet podjetja za uslužbenca podjetja, delavski svet sektorja pa za delavce v sektorju.

Sklep, da delavcu preneha delo v delovni organizaciji, se izda pismeno in se z obrazložit-

vijo vroči delavcu, sicer se šteje, da sklepa o prenehanju dela sploh ni bilo.

Ob prenehanju članstva in dela, delavcem ne pripada odpravnina.

61. Da delavcu proti njegovi volji preneha delo v delovni organizaciji, ne more delovna skupnost skleniti v naslednjih primerih:

— dokler je delavec po zdravniškem izvidu začasno zdravstveno zadržan oziroma nezmožen za delo;

— dokler je na strokovnem izpopolnjevanju ali specializaciji, na katero ga je napotila delovna organizacija;

— dokler je na letnem dopustu;

— dokler je na mladinski delovni akciji z vednostjo delovne organizacije;

— dokler je na vojaških vajah ali na do-
služitvi vojaškega roka do 3 mesecev;

— dokler je delavka noseča oziroma ima
otroka starega do 8 mesecev;

— dokler je izvoljen član delavskega sveta
podjetja, delavskega sveta sektorja, upravnega
odbora podjetja, odbornik ali poslanec zbora de-
lovnih skupnosti.

62. Delavec mora oziroma ima pravico ostati na delu še toliko časa, kolikor je to določeno v 56 točki teh sklepov od dneva, ko mu je delovna skupnost sporočila sklep, da mu preneha delo v delovni organizaciji.

Delovna organizacija ne more delavcu odreči pravice, da preneha z delom v njej še pred

pretekom roka iz prvega odstavka te točke, če to sam zahteva.

63. V času, ko mora ostati na delu v delovni organizaciji, ima delavec pravico v delovnem času odhajati iz delovne organizacije, da bi našel zaposlitev v drugi delovni organizaciji. Odhajati iz delovne organizacije pa ima pravico 4 ure na teden oziroma 1 delovni dan na vsakih 14 dni oziroma samo do takrat, ko si je našel delo v drugi delovni organizaciji.

Za čas, ko sme biti delavec odsoten iz dela po prejšnjem odstavku, ima delavec pravico do nadomestila OD.

64. Delavcu, ki ni izpolnil uspešno zahtev poskusnega dela in ni izpolnil pogojev za nadaljnje delo v delovni organizaciji preneha delo in članstvo v delovni organizaciji z dnem vročitve pismene ocene o uspehu poskusnega dela.

Delavčeve sposobnosti v poskusni dobi ugotavlja posebna strokovna komisija in sicer:

— za delavce sektorjev šef gradbišča, delovodja, brigadir in dva sodelavca tiste stroke, za katero se strokovnost ugotavlja;

— za vse uslužbence vodja službe, vodja oddelka in trije uslužbenci tiste stroke, za katero se strokovnost ugotavlja.

65. Delavec, ki samovoljno neha delati v delovni organizaciji v nasprotju s 56 točko teh sklepov, stori hujšo kršitev delovne dolžnosti.

Delavec, ki na nedvoumen način izjavi odgovorni osebi v delovni organizaciji in o tem

podpiše izjavo, da je nehal delati, brez predpisane časa, ko bi moral ostati še na delu, preneha članstvo v delovni organizaciji z dnevom podpisa take izjave, oziroma z dnem ko je nehal delati.

Delavcu, ki samovoljno neha delati in ne opraviči izostanka iz dela najmanj 6 koledarskih dni zaporedoma, mu mirujejo vse pravice, ki jih sicer pridobiva po delu in iz dela. Pravice mirujejo od dneva samovoljnega prenehanja dela do pravnomočnosti ugotovitve odločbe, ki jo izda direktor podjetja po sklepu komisije za razpis in izbiro kandidatov za prosta delovna mesta.

Če se je delavec proti ugotovitveni odločbi iz prejšnjega odstavka pritožil in če se želi vrniti na delo, pa svoj izostanek ne more opravičiti, ga delovna organizacija ni dolžna sprejeti nazaj na delo in v članstvo.

Če pa delavec izostanek iz dela lahko opraviči se odločba odpravi.

V primeru, če pa gre očitno za hujšo kršitev delovne dolžnosti, se da predlog delavskemu svetu podjetja, da o tem dokončno odloči.

66. Delavec, ki samovoljno neha delati iz enega od razlogov prejšnje točke, mora povrniti podjetju škodo, ki je enaka akontaciji povprečnega osebnega dohodka za čas, ko bi bil moral ostati na delu, v kolikor s samovoljnim prenehanjem podjetju ni povzročil še večje škode.

67. Delavcu, ki je samovoljno nehal delati in mu je članstvo prenehalo v delovni organizaciji iz enega od razlogov iz točke 65 teh sklepov,

se zaključi delovna knjižica in se ga odjavi pri pristojnem komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, ko je samovoljno nehal delati.

XI. POSEBNE DOLOČBE

68. Delavec, ki zaradi odhoda na odslužitev oziroma doslužitev vojaškega roka začasno neha delati v delovni organizaciji, ostane še naprej član njene delovne skupnosti, če se vrne na delo v 5 dneh po odslužitvi vojaškega roka.

Vse dolžnosti in pravice, ki jih pridobi po delu in iz dela v delovni organizaciji, med odsotnostjo delavca mirujejo.

69. Odločbe, s katerimi se izvršujejo sklepi delovne skupnosti in njenih organov s področja urejanja delovnih razmerij izdaja direktor, razen v primerih izrekanja disciplinskih ukrepov.

70. Dokler ne bodo izdani posebni predpisi o vajencih, znašajo nagrade:

v I. letu učenja najmanj 50 % OD NK delavca

v II. letu učenja najmanj 65 % OD NK delavca

v III. letu učenja najmanj 80 % OD NK delavca

Kot osnova za izračun nagrade vajencev služi 100 % zaslužek NK delavca, preračunano na 200 ur mesečno.

71. Ti začasni sklepi veljajo od dneva, ko jih je sprejel in objavil delavski svet podjetja. Celje, dne 3. 6. 1965.

Predsednik DS
Ajster Roman l. r.

BELEZKE

BELEZKE

BELEZKE

Razvoj montažne stanovanjske izgradnje

Član Plenuma centralnega odbora zveze sindikatov Jugoslavije tov. Bresjanac Danica, dipl. ing. arh. je sodeloval kot delegat na Kongresu sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije v Zagrebu v času od 11. 6.—14. 6.

Njena diskusija na kongresu je vsebovala problematiko iz področja montažne stanovanjske izgradnje, zato vam jo v celoti posredujemo.

JEDAN OD PUTEVA RAZVOJA ŠTAMBENE IZGRADNJE KOD NAS — USVAJANJE INDUSTRIJSKOG NAČINA PROIZVODNJE STANOVA I STEČENJA ISKUSTVA

Za primer je uzeto Gradevinsko preduzeće »INGRAD« iz Celja

Opšti podaci

Preduzeće »Ingrad« iz Celja je po odluci organa upravljanja, početkom 1963 otkupilo licencu industrijskog načina gradnje po sistemu »Jugomont« iz Zagreba.

Tada je u preduzeću bilo zaposleno 1.750 radnika, a bruto produkt je bio 4.500.000.000. Preduzeće se je bavilo visokom gradnjom, a kod stambenih objekata je primenjavalo metode unaprednog gradnje izvesne prefabrikovane elemente u proces zidanja. Razpolagalo je mehanizacijom neobhodnom za izvođenje radova u visokogradnji kao i fabrikom betona, koja je podmirivala svakodnevne potrebe gradilišta u dosegljivom radiusu. U fabrici betona su se proizvodili i delovi konstrukcija od prednapregnutog betona.

Ulaganjem od ca. 500.000.000 je obezbedena proizvodnja i montaža elementa po sistemu JUGOMONT, pa je jula 1963 počela izgradnja prvih industrijskih proizvedenih objekata. Od tada pa do danas je kompletno izgrađeno 306 stanova u 7 blokova visine P+5 a u toku izgradnja 415 stanova, od čega će 180 biti smešteno u 5 objekata visne P+9, a ostatak u stambene blokove visine P+4.

PODACI O PRIMENI SISTEMA »JUGOMONT« I OSTVARENI REZULTATI U ODNOSU NA KLASIČNO GRADENE OBJEKTE U PREDUZECU »INGRAD« CELJE

1. Prosečna vrednost efektivnog radnog časa: za klasično graden objekat 1.600 dinara ili 100% za objekat po sistemu »JUGOMONT« 2.752 dinara ili 172%

Ako obeležimo vrednost efektivnog radnog časa za klasično graden objekat za 100% onda je njegova vrednost za montažni objekat 172% što znači da je produktivnost ostvarena pri montažnoj gradnji za 72% veća.

2. Prosečan utrošak radnih časova za m² stambene površine:

kod klasičnog gradenog objekata 31 čas ili 100% za proizvodnju i montažu po sistemu »JUGOMONT« 17,2 časa ili 55%

što veoma jasno ukazuje na ostvarene uštede u vremenu kod industrijskih proizvedenih stanova.

3. Čist prihod, po odbitku predviđenih sredstava za fondove: — za klasičan objekat 10,1% od ukupno ostvarenih 100% kod montažnih objekata 17,9% ili, ako čist prihod od 10,1% označimo sa 100% onda on kod industrijski proizvedenih objekata iznosi 176% odnosno je za 76% veći.

4. Ako za određen broj stanova pri klasičnoj gradnji treba 200 radnika, za isti broj stanova gradjenih po usvojenom sistemu treba 114, što za sobom povlači mnoge uštede (terenski dodaci, radnička naselja, menze itd.).

5. Razlika u ceni neto m² stana pri klasičnoj i industrijskoj proizvodnji stanova se kreće od 13 do 25% u korist industrijski gradjenih stanova. Najniža cena neto m² kod klasično gradjenih objekata (prosek sa zadnjih licitacija u Ljubljani) je bila 110 do 120.000, dok je predviđena cena za m² stana u industrijski gradenom objektu po sistemu »JUGOMONT« visine P+4 od 81 do 90.000 zavisno od veličine serije, a odgovara objektima predviđenim 8 potresnoj zoni in za teren nosivosti 3 kg/cm², bez komunalnog doprinosa.

6. Garantni rok za industrijski gradene stanove po sistemu »JUGOMONT« bi za gradevinski deo iznosio 5 godina, dok bi za korišćene proizvode industrije gradevinskog materijala i opremu stana morao biti usvojen rok, za koji daje garanciju njihov proizvođač.

7. Prosečni lični dohodci radnika za 1964 u preduzeću »Ingrad« razlikuju se međusobno za približno 14% u zavisnosti od gradilišta na kojima su radili, a u korist radnika na gradilištima industrijski proizvedenih stanova, dok je razlika u ostvarenom variabilnom delu bila i do 80%.

Svakako da su ovakvi rezultati posledica dobro sprovedene organizacije posla koju je omogućio i diktirao sam sistem gradnje. Jasno je, da je posle ovakvih razlika u zaradama, interes samih radnika neobično mnogo porastao za rad na industrijski gradjenim objektima.

8. Prema podacima preduzeća, produktivnost je od 1959 do 1965 porasla za 35%, u čemu svakako ima udela i usvajanje industrijskog načina proizvodnje stanova.

9. Kako je korišćenje mehanizacije za m² industrijski gradenog objekta za 100% veće nego kot klasičnog objekta, to se utrošak fizičke radne snage smanjuje, ali se zato povećava neobhodan umni napor. Pa ipak, osposobljavanje radnika za ne-

posredan rad na industrijsko gradjenim objektima je daleko kraće nego za klasičnu gradnju. Razlog za to je taj da je pri industrijskom načinu gradnje potrebna specializovana obučena radnika, ali je zahtev koji moraju ispuniti povećana koncentracija i pedantnost.

Ovaj uslov čini, da se rad na ma kojoj fazi proizvodnje objekata gradjenih po usvojenom sistemu, ceni više od strane neposrednih proizvođača od rada na klasično gradjenim objektima.

Iskustva stečena u toku rada na proizvodnji i montaži objekata po usvojenom sistemu »JUGOMONT« bi uglavnom bila sledeća:

Sistem se može usvojiti utroškom minimalnih sredstava potrebnih za izgradnju betonske piste i nabavku čeličnih kalupa potrebnih za proizvodnju betonskih panoa, što se i ostvaruje kod svih onih preduzeća koja se inače bave visokogradnjom i imaju neobhodnu opremu za izvođenje te vrste objekata. Iznos od 50.000.000 utrošen na osvajanje proizvodnje stanova po sistemu »JUGOMONT« u preduzeću »Ingrad« pokriva i troškove dovršenja hale u kojoj se proizvode betonski panoi, kao i modernizacija procesa proizvodnje betona i unutrašnjeg transporta.

Sredstva koja su neposredno utrošena na omogućavanje proizvodnje betonskih elemenata (proizvodna pista i kalupi) su približno 10.000.000 dinara i omogućit će bez ikakvih novih ulaganja proizvodnju stanova u vrednosti od 5.000.000.000 dinara. Sistem obezbeđuje velike uštede u materijalu u odnosu na klasičnu gradnju, a ne koristi mnoge materijale koji su kod nas deficitarni: proizvodi opekarske industrije, drvo itd., dok je utrošak betonskog gvožđa približno isti kao kod klasično gradjenih objekata.

Postignute uštede u vremenu svakako doprinose uvodenju 42 časovne radne nedelje međutim, ovaj pozitivan rezultat kao i svi napred izneti ne mogu doći do punog izraza zbog premale serije. Da bi se mogle maksimalno koristiti prednosti industrijskog načina gradnje treba učiniti sve da se one i manifestuju.

Čitav niz nerešenih problema koji širu primenu sistema, veće serije, a time veću uštedu vremena i povećanu ekonomičnost iz čega neminovno proizističu i veći lični dohodci radnika i povećanje njihovog životnog standarda.

Ako bi se rešio problem dobijanja sredstava za izgradnju većeg broja industrijskih proizvedenih objekata, omogućilo bi se dugoročno planiranje kako same proizvodnje tako i nabavke potrebnih materijala što bi imalo veoma velikog pozitivnog uticaja na planiranje proizvodnje svih kooperanata.

To bi omogućilo kontinualan rad bez zastoja i kritičnih faza izazvanih trenutnom potrebom za većom proizvodnjom, što je svojstveno i moguće jedino pri industrijskoj proizvodnji i što garantuje stalni porast ličnih dohodaka.

Sam sistem »JUGOMONT« omogućuje veoma povoljne uslove rada, jer se dobrim planiranjem i organizacijom može obezbediti radu zatvorenim prostorima za čitav hladni period u godini.

Proizvodnja u velikoj seriji značila bi i realno planiran broj zaposlenih po stručnosti i specialnosti, što bi zajedno sa kontinualnom proizvodnjom i u toku zimskih meseci (izrada betonskih elemenata, svi unutrašnji radovi na objektima itd.) konačno rešilo problem sezonskih radnika.

A razloga za njegovo rešavanje imamo mnogo i veoma su poznati. Problem prihvatljive udaljenosti gradilišta od centralne betonjerke ne bi nikako mogao da bude

razlog za odbijanje korišćenja usvojenog sistema »JUGOMONT« jer se primenom metode vakuumiranja u procesu proizvodnje betonskih elemenata njihova početna čvrstoća višestruko uvećava a time i ubrzava njihova proizvodnja. Sam uređaj za vakuumiranja je relativno lako pokretan što omogućava poligonálnu proizvodnju, a time eliminiše uticaj transporta panoa na primenu samog sistema.

Odpori na koje se nailazi na putu masovnije primene sistema »JUGOMONT« su uglavnom vezani na obradu fasada, to jest, za materijale koji su za njih korišćeni što treba naglasiti. Da tržište raspolaže širim asortimanom pogodnih proizvoda pitanje raznovrsno rešenih i oblikovanih fasada ne bi postojalo, a samim tim bi se izbegla i sva prinudna, improvizovana rešenja koja se nameću u nedostatku pravih materijala.

Jedan od faktora koji u mnogome usporava izvođenja objekata su zanatski radovi. Zaključak koji bi morali sprovesti u život je modernizacija i usavršavanje tih radova. Veličina njihovog uticaja na brzinu izgradnje objekata po sistemu »JUGOMONT« se vidi iz podatka da vrednost zanatskih — završnih radova na objektima iznosi 50% ukupne vrednosti objekta.

U vezi sa tim treba istaći da se racionalnost industrijskog načina gradnje sastoji iz ušteda u vremenu a ne u korišćenju jeftinih materijala. Jasno je, da je rezultat još povoljniji ako su i cene potrebnih materijala pristupačne.

Poznato je da je dobra organizacija preduslov za uspeh svakog posla, međutim iskustva nam kažu, da je ona odlučujući faktor kod ma koje industrijske proizvodnje pa time i kod industrijske proizvodnje stanova.

I ovde sam proces proizvodnje ima svoj optimalni tempo koji se mora poštovati, što uslovljava

povećanu radnu disciplinu i usredsređenosti na posao. Industrijski način proizvodnje stanova je velika škola za sve one koji u tom procesu učestvuju. Da bi se uspešno realizovala proizvodnja stanova u velikoj seriji, na teritoriji Slovenije je došlo do združivanja proizvodnih kapaciteta šest gradevinskih preduzeća koja proizvode stanove po sistemu »JUGOMONT«.

Rezultat treba da bude izgradnja 3.000 stanova godišnje po tom sistemu sa što povoljnijom cenom po m². U cilju ostvarivanja takvog i njemu sličnih zadataka na zadovoljavajući način, nameće se misao o potrebi sjedinjavanja svih do sada stečenih iskustava iz rada na sistemu »JUGOMONT« i to kroz zbilja studijski rad određene grupe stručnjaka na rešavanju i usavršavanju svega onoga što se, u toku obavljanja svakodnevnih poslova, ne može ni usavršiti ni rešiti.

Samo realnim sagledavanjem i rešavanjem postojećih problema, bez pokušaja sticanja individualne slave, može se očekivati široka primena kvalitetnog industrijskog gradnje. Takva reputacija će ukloniti sve bariere na koje sada nailazimo pri traženju mesta pod suncem za montažne objekte u urbanističkim projektima i investicionim planovima. Samo je kroz saradnju moguće postići pozitivne rezultate.

Konačan zaključak do koga se je došlo u kolektivu preduzeća »Ingrad« posle dve godine rada na industrijskoj proizvodnji stanova po sistemu »JUGOMONT« je, da u skladu sa potrebama naše zajednice a u cilju što brže izgradnje stanova, usvojen ispravan put što dokazuju ostvareni rezultati, pa treba ići dalje ali sve bolje, jeftinije i brže uz realizovanje što tešnje saradnje sa svima onima koji su pozvani da podstiču takva kretanja.

Danica Bresjanac,
dipl. ing. arh.

Delavski svet podjetja GIP »Ingrad« Celje je na podlagi začasnih sklepov za urejanje delovnih razmerij imenoval naslednje komisije:

1. Komisija za izvedbo razglosa in razpisa ter izbiro kandidatov za prosta delovna mesta iz 7. točke začasnih sklepov:

Kulovec Stane, predsednik
Kos Anton, tajnik
Gajšek Maks (CO), član
Gorjup Stane, član
Kregar Adolf, član

Ta komisija odloča tudi o zadevah iz 3. odstavka 65. točke začasnih sklepov.

2. Komisija za izrekanje ukrepov zoper kršilce delovne dolžnosti:

Cijan Ivan, dipl. gr. inž., predsednik
Sever Ivan, član
Bezljaj Ivica, član
Skubic Drago, nam. predsednika
Naglav Lea, namestnik člana
Borinc Alojz, namestnik člana

Ta komisija odloča o zadevah iz IX. poglavja od tč. 45 do 54 začasnih sklepov.

3. Komisijo za ugotavljanje delavčevih sposobnosti iz tč. 64 začasnih sklepov imenuje:

— za delavce uprave podjetja direktor pristojne službe;
— za delavce sektorjev šef sektorja.

4. Skladno s tč. 70 začasnih sklepov znaša višina nagrad za vajence na podlagi izplačanega povprečnega OD NK delavca za I. tromesečje 1965:

I. letnik 90 točk na uro, osebna ocena + 10 %
II. letnik 105 točk na uro, osebna ocena — 10 %
III. letnik 125 točk na uro, osebna ocena — 10 %

Nepravilna vožnja kolesarjev ustvarja nered in nujnost za nesreče — enako kot v Celju tudi v Ljubljani

DELOVNE NEZGODE V MAJU IN JUNIJU

Število nezgod pri delu je v mesecu aprilu občutno padlo, kar je vsekakor pozitivno za podjetje, posebej se v okolicih priprav na nove gospodarske ukrepe.

Zal, tega za mesec maj in junij ne moremo trditi več. Pri nezgodah povečanem staležu zaposlenih, se je število delovnih in drugih, predvsem prometnih nezgod, kar občutno povečalo. V obeh mesecih je bilo prijavljenih 27 poškodovancev. Če opostimo navajanje lažjih primerov, so se težji primeri razvrstili takole:

Jan Franc, pk mizar je zdrsnil na zmocenih tleh in pri padcu poškodoval roko.

Ograjenšek Antonu, zidarju, je pri ometavanju malta poškodovala oko.

Brestovci Nuredinu je ročaj grebljic prav tako poškodoval oko. Jakšiču Anteju, zidarju, je prav tako malta poškodovala oko.

Hrčici Ludviku, zidarju, je tukaj poškodoval oko.

Djuriću Milomiru je pri ometavanju malta poškodovala oko.

Skofleku Jožetu, delavcu je jermenica poškodovala roko.

Krošlja Marjana, soferja, je udarila stranica kamiona in ga poškodovala.

Hribernika Antona, signalista je poškodovala v roko jeklena žica žerjavne vrvi.

Ivkovič Cveto, delavec, si je poškodoval roko pri žaganju. Ostojič Djuro si je pri nepazljivosti zvil gleženj noge.

Skulj Jože, tehnik, si je zvil nogo pri hoji po gradbišču.

Kadrič Bakrija, pk tesar, je stopil na žebelj in poškodoval nogo.

Vrabec Martin, delavec, si je pri padcu poškodoval nosno kost.

Djaković Branko, delavec, je bil poškodovan v prometni nezgodi.

Selman Ibrahim, tesar, je bil prav tako poškodovan v prometni nezgodi.

Balzinšek Zofija, delavka, si je pri premikanju peči poškodovala nogo.

Burbolović Dimitrije je padel na naoljenih tleh in poškodoval roko.

Meštriću Matu je sodelavec poškodoval roko zaradi nepredvidnega dela.

Velenšek Jože, tesar, si je v prometni nesreči poškodoval roko.

Samarat Rahim, delavec, si je pri nepredvidnem sekanju betona s kladivom poškodoval roko.

Nekoliko več pa bi bilo potrebno spregovoriti o padcih kleparjev.

Klepar Zavšek Franc je v skupini ostalih prekrival streho pi-

sarniškega provizorija na gradbišču TE Trbovlje. Celotna skupina kleparjev je to delo opravljala na začetnih kritini, brez uporabe saloničnih desk in brez varne. Tak nezaščiteno način opravljanja dela je privedel do nujne posledice: do padca do stropne in kar precejšnje poškodbe kleparja Zavšek Franca. Imenovani se je moral dalj časa zdraviti v bolnici v Trbovljah, sedaj pa je na okrevanju v domači oskrbi. Delavci te skupine niso smatrali za potrebno uporabljati podložnih desk ali nevarne naveze niti tistem, ko je dobro uro pred tem klepar Ojstrež Milan na isti strehi vdrl salonitno in se vgreznil, vendar je obvisel na rokah in ostal brez posledic. Čeprav višina ni bila velika, samo 3,5 m, so bile poškodbe Zavška kar precejšnje in bo zdravljenje dolgotrajnejše, izguba za podjetje pa kar precejšnja. Skoraj padci kleparjev postali so razlog za opozorilo in je že skrajni čas, da odgovorni ukrepejo in preprečijo padce kleparjev.

Posebej velja omeniti še ugotovitve, da vodstva gradbišč ne sporočajo takoj nezgodnih primerov, zanje vzemo ali prepoznajo, ali pa od popolnoma neprizadehtnih oseb. Dva primera:

Na gradbišču v Ptujju je z odra padel tov. Anton Žmave. Posledice padca so bile hude: zlom in nalomi reber, daljše zdravljenje in stroški. Če dodamo še dejstvo, da je uslužbenec gradbišča na telefonski poziv nezgodo zanikal in da ista nam sploh ni bila javljena, lahko tako ravnanje samo grajamo.

Skoraj isti primer se je pripetil pri fasadnih delih na zaporih v »Starem piskru« v Celju. Pri snemanju spodnje železne lestve, je delavec snel še zgornjo, ki je pričela padati. Zidar Pilič Ivan, ki je stal pod lestvami, je odskočil, pri tem pa tako nesrečno zadela v ogrodje postavljenega cevnega odra, da si je močno poškodoval hrbtenico in je še danes po celem zgornjem delu telesa, izvzemši obraz, v mavčni oblogi. Varnostna služba je pri obhodu dvakrat pismeno, trikrat pa ustno opozorila tov. Vrenka, da so lestve neustrezno postavljene in da niso dovolj pritrjene, vendar opozorilo ni učinkovalo. Nujno je sledila nesreča s težjimi posledicami. Tudi ta primer ni bil javljen na način, kakor je veljaven v podjetju, pa je ravnanje delovodje vse prej kakor pravilno, tembolj, ker je bil na nepravilnosti opozorjen tudi vodja gradbišča, tehnik Silvo Hladnik.

Povečano število nezgodnih primerov v maju in juniju narakujejo, da resno poudarimo kaj bomo storili, da se nezgode ne bodo vrstile, odnosno, da moramo storiti prav vse, da jih omejimo na minimum. Podrobneje opisana primera pa naj bosta v poduk, kakšne so posledice opuščanja varnostnih ukrepov in negiranje opozoril na ugotovitve varnostne službe.

In končno lahko postavimo še vprašanje: ali predstavljamo povečano število nezgod pri delu vsklajevanje stanja s novimi postopenimi zakoni o varstvu pri delu?

Ivan Sever

Glasilo »INGRAD«
Naklada 1500 izvodov
Izdaja gradbeno industrijsko podjetje »Ingrad« v Celju
Odgovorni urednik
Franc Vitanc
Tehnični urednik
Darko Maligoj
Urejuje uredniški odbor
Tiska CP »Celjski tisk« v Celju
LETNIK XIV, Št. 8
AVGUST 1965

Za večjo varnost pešcev in kolesarjev v prometu

Zvezni svet za varnost prometa organizira zvezno prometno vzgojno akcijo pod geslom »Za večjo varnost pešcev in kolesarjev v prometu«, ki bo trajala od 1. junija do 31. oktobra 1965.

Pri izbiri teme za letošnjo akcijo je zvezni svet za varnost prometa imel predvsem v vidu dejstva, da so pešci in kolesarji med udeleženci v prometu tisti, ki so najpogosteje hudo prizadeti in zelo pogosto med številnimi povzročitelji prometnih nesreč. Prometne nesreče njih in drugih nastajajo zaradi njihove nevednosti ali zaradi zavestnega kršenja prometnih predpisov. Zato bo v akciji prvenstveno poudarek pri vzgoji pešcev in kolesarjev na disciplino, previdnost, obzirnost in tovarištvo na cesti.

Na cestah na območju bivšega okraja Celje je bilo v letu 1964 nad 800 prometnih nesreč, pri katerih je izgubilo življenje 61 oseb, od tega 31 pešcev in kolesarjev. Težje ali lažje telesno poškodovanih pešcev ali kolesarjev je bilo v lanskem letu 164. Pri teh nesrečah je tudi nastala materialna škoda v znesku nad 50 milijonov dinarjev. Če bi upoštevali stroške zdravljenja, izgubo narodnega dohodka itd. bi se škoda povečala na trikratno vsoto.

Vzroki prometnih nesreč v letu 1964:

Kolesarji:	
Nepravilno zavijanje v levo	65
Neupoštevanje prednosti v križiščih	38
Neupoštevanje prometnih znakov	33
Vpliv alkoholnih pijač	27
Pešci:	

Nepričakovano prečkanje ceste 36

Nepozornost na promet pri prečkanju ceste 25

Da bi akcija dosegla svoj namen, je zlasti potrebno:

— seznanjati pešce z njihovimi dolžnostmi in pravicami v cestnem prometu v skladu temeljnega zakona o varnosti prometa na javnih cestah, ki je bil sprejet aprila meseca letos,

— angažirati starše in vzgojitelje mladine pri vzgoji in dvigu prometne kulture predšolske mladine,

— skrbeti za humanost in potrebno previdnost udeležencev v prometu napram osebam s telesnimi hibami, kot tudi gluho-nemim, slepim in onemoglim osebam,

— seznanjati kolesarje z njihovimi dolžnostmi in pravicami v cestnem prometu,

— organizirati v kolesarnicah šol, podjetij in na drugih mestih pregledne kolesne tehnične izpravnosti in opreme koles,

— preko odgovornih institucij pospeševati gradnje kolesarskih stez, obeleževanje pasov in prehodov za pešce,

— opozarjati voznike motornih vozil na njihove dolžnosti in pravice glede na pešce in kolesarje v prometu.

V ta namen je potrebno organizirati predavanja ali neposredno praktično navajati pešce na koriščenje označenih prehodov ob priliki prečkanja ceste, kjer imajo pešci po zakonu o varnosti prometa prvenstveno pravico pred vozili.

Občinska komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu Celje

O delu glavne komisije za varstvo podjetja

(Nadaljevanje s 1. strani)

in pravilniku HTV točno precizirane. To dolžnost lahko opravljajo izključno le one osebe, katerih strokovnost ustreza tej odgovorni nalogi, katere so s pismenim aktom postavljene na taka delovna mesta, ki so za to delovno mesto tudi ustrezno stimulirana, predvsem pa, da poleg strokovnega znanja, obvladajo v celoti tudi področje varstva in kar je najvažnejše: da to nalogo zavestno prevzamejo in jo tudi dosledno izpolnjujejo. Skupinovodje, take tudi imamo v operativni, ki tem pogojem ne ustrezajo, ne morejo biti skupinovodje in ne morejo dobivati večjih prejemkov zgolj zaradi nazivne samega. To se v praksi premalo upošteva, ne izvaja se dosledno, pa so taki primeri v primeru nesreč vedno le oteževalna okolnost za podjetje in neposredne odgovorne osebe gradilišč in obratov.

V sklopu finančnega plana podjetja so vnešena finančna sredstva za nabavo osebnih zaščitnih sredstev za leto 1965, ki so za to leto že skoraj vsa nabavljena. HTV služba in oddelek priprave dela pa imata nalogo izdelati dodaten plan finančnih sredstev za ostalo zaščito pri delu: izdelava raznih zašč. odrov, ograj, podov in dodatno zaščito strojev in strojnih naprav, kakor tudi dodatne preureditve delavnice in obratov. Takoj pa velja omeniti, da je z ozirom na predvidene nove gospodarske ukrepe računati na skrajno štednjo pri nabavi, predvsem pa uporabi in čuvanju osebnih in drugih zaščitnih sredstev, vendar in ne darom biti kompromisov.

Posamezni člani glavne HTV komisije so se udeležili seminarjev, ki jih je v zvezi z izdajo zveznega zakona o varstvu pri delu in v zvezi priprave osnutka republiškega zakona o varstvu pri delu organiziral republ. sekretariat za delo. Snov teh seminarjev se je tolmačila članom komisije. Lahko govorimo le o dokajšnjih zaostritvi zakonske materije iz področja varstva, o preciznejših določilih in ostrejšemu načinu izvajanja teh zakonitosti. S tem je v najstresnejši povezavi usklajevanje internih aktov

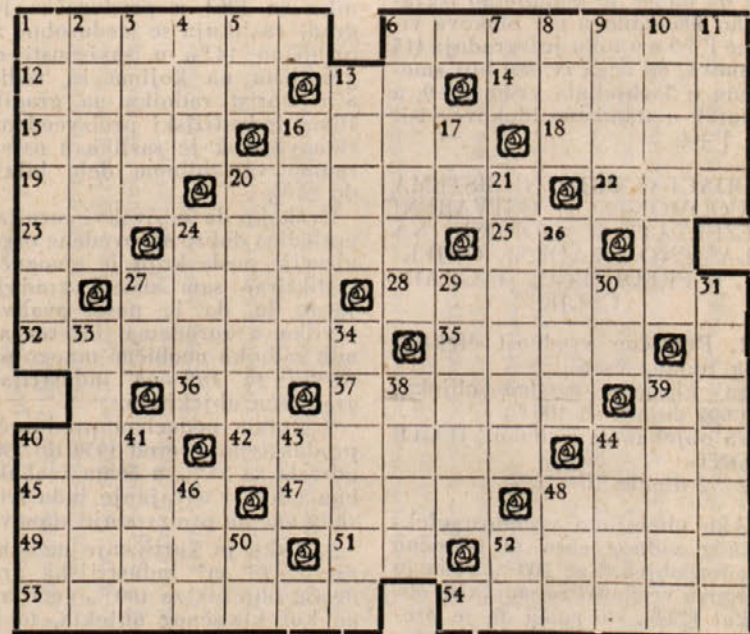
podjetja na področju varstva, vendar šele potem, ko bo sprejet republiški zakon o varstvu in ko bodo izdani zvezni in republiški predpisi o ukrepih in normativih varstva pri delu. Sestava pravilnika varstva pri delu v podjetju bo naloga, katero bodo morali izvesti v smislu direktiv republ. sekretariata operativni kadri na osnovi nove zakonske materije in predpisov.

Čeprav se ta točka obravnava kot zadnja, pa predstavlja bolečo rano v organizmu podjetja: delo HTV komisij sektorjev. Glavni komisiji, razen na prvi sestanek, ni uspelo zbrati predsednikov sektorskih HTV komisij na sestane, na katerih se je obravnavala vsa tekoča problematika stanja varstva v podjetju predvsem pa obravnavanje izredno važnih sprememb nove zakonodaje s tega področja, niti ni uspelo zbrati poročil o stanju po sektorjih z edino častno izjemo sektorja Celje.

Pasivnost sektorskih komisij ni samo pasivnost predsednikov in članov komisij, temveč se v tem več ali manj izraža tudi stališče vodstev sektorjev do službe varstva v podjetju. Le tako je mogoče tudi razlagati vzroke neuspeha akcije preventive, ponekod pa tudi za zelo slabo stanje varstvenih zaščitnih ukrepov in končnih za ponoven porast nezgod pri delu. Zadeva je akutna in taka, da je glavna komisija na svoji zadnji seji sprejela sklep, da o takem stanju obvesti vodstvo uprave podjetja in samoupravne organe s prošnjo, da le-ti pomagajo stanje popraviti. Poleg tega je komisija sprejela sklep, naj vodstva sektorjev v dnevni red enega svojih zasedanj vnesejo kot posebno točko stanje varstva sektorja in na sestane pravčasno povabijo dva ali vsaj enega člana glavne komisije.

Za zaključek velja omeniti, da je porast nezgod in obolenj v SR Sloveniji splošen in da ne predstavljamo izjeme. Vendar so takim stanju ustrezno izdani tudi že nekateri ukrepi, da se stanje v sedanjem gospodarskem položaju popravi. Kakanjska katastrofa, ki je označena kot narodna katastrofa, se ne sme več ponoviti. Ivan Sever

NAGRADNA KRIŽANKA »ŠPORT«

Vodoravno:

1. ptica pevka, 6. šport, 12. dan v tednu, 13. različna samoglasnika, 14. začetek športnega tekmovalja, 15. poziv, 16. tuje žensko ime, 18. okr. moško ime, 19. hrv. tednik, 20. del naslova znanenovele Hemingwaya (film), 22. dogorela cigareta, 23. različna soglasnika, 24. otok v Sredozemlju, 25. začetni imena in priimka mlajšega slovc. pesnika, 27. lovski ponos, 28. šport, 32. šport, 35. slov. narodni heroj, 36. egipčansko božanstvo, 37. gledališko delo, 39. 2. in 6. črka abecede, 40. zajedavci živih bitij, 42. cvetlica, 44. ime bivšega alžirskega predsednika, 45. del klasa, 47. vrsta barve, 48. ljubkavalno žen. ime, 49. ustvarjalec pisatelj, 51. kazalni zaimek, 52. del žel. postaje, 53. gl. mesto Kenije, 54. danski pomorec, ki je prvi plul skozi ožino med Azijo in Sev. Ameriko (po njem nosi ime).

Navpično:

1. udeležene letošnjih športiger gradbincev, 2. otok v Jadra-

nu, 3. grški bog vojne, 4. usahel, 5. začetnici predsednika ZIS, 6. stranski produkt v koksarni surovina za naftalin ipd., 7. zač. priimka in imena slov. narodnega heroja (pokopan v Celju), 8. sorodnik, 9. farma, 10. posledice krtovih potovanj, 11. ljubkavalno ime za očeta, 13. bodeč plevel, 16. gl. mesto domovine olimpijskih iger, 17. tuj dvoglasnik, 20. srbski humorist in satirik (Pop Cira in pop Spira), 21. tobačni proizvod, 24. strupen plin (razkužilo, bojni strup), 26. živilo, 27. oznaka na avtomobilih (narobe), 29. del posteljnine, 30. osebni zaimek, 31. je potreben športnikom za boljše uspehe, 33. vrh v Savinjskih Alpah (prazgod. najdbe), 34. potapljači se, 38. alkoholna pijača, 39. gradbeni material, 40. važna kovina (atomska energija), 41. enaki, 43. zač. imena in priimka znanega ruskega skladatelja (1882), 44. pristanišče v Juž. Italiji (znano iz II. svetovne vojne), 46. začetek aorte, 48. veznik, 50. grška črka, 52. ime črke.